

РЕШЕНИЕ

№ 72

гр. гр. Добрич, 13.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Галатя Ханджиева Милева

Членове: Галина Д. Жечева
Анна Великова

при участието на секретаря Румяна Ив. Радева
като разгледа докладваното от Галатя Ханджиева Милева Въззивно гражданско дело № 20243200500010 по описа за 2024 година

и, за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по реда на глава XX от ГПК по въззивна жалба на Б. Р. Ж. от гр.А., чрез упълномощения адвокат, срещу решение №112/11.10.2023г. по гр.д.№217/2023г. на Балчишкия районен съд, с което на осн. чл.30 от ЗН е намалено дарственото разпореждане от 28.07.1986г., материализирано в нотариален акт за дарение №10 т.П д. №365/1986г., с което наследодателят Н.А. И. с ЕГН *****, поч. на ***, дарила на сина си Р.Б.И. с ЕГН *****, поч. на ***, собствения си недвижим поземлен имот с идентификатор 39459.502.380 в с.К., общ.Б., ул. „***“ №4, с площ 500 кв.м, по отношение на наследника по закон на Р.Б.И., неговата дъщеря и ответник Б. Р. Ж. с ЕГН***** до размера на 1/3 идеална част, необходима за възстановяване на запазената част на А. Б. И. от наследството на Н.А. И., като възстановява запазената част на А. Б. И. от наследството на Н.А. И. в размер на 1/3 идеална част и въззивницата е осъдена за разноските на другата страна за водене на делото.

Според посоченото в жалбата решението на първоинстанционния съд било необосновано и неправилно. Изложени са доводи в подкрепа на становище, че дареният имот от 500 кв.м. съставлявал част от един по-голям недвижим имот, отнесено спрямо който дарението не накърнявало запазената част на ищцата от наследството на Н.А. И.. На самата ищца наследодателката също прехвърлила 500

кв.м. от същия по-голям имот срещу задължение за издръжка и гледане, извършено по този начин по изрично искане на приобретателката – ищцата по делото. Както извършеното в полза на наследодателя на въззивницата дарение, така и извършеното в полза на въззиваемата прехвърляне срещу задължение за издръжка и гледане, нямали действие, след като с договор за доброволна делба от 22.12.2008г. съсобствеността била прекратена, всеки от съделителите получил в дял и индивидуална собственост отделен поземлен имот и изрично всички заявили в договора, че отношенията помежду им са уредени и нямат никакви претенции спрямо другите съделители. Полученият по силата на договора за доброволна делба в дял от ищцата поземлен имот бил най-голям, следователно тя не била ощетена от извършеното в полза на нейния брат и наследодател на въззивницата дарение. Същото се потвърждавало и при отчитане на извършените от наследодателката Н.А. И. прехвърляния с договори /конкретизирани/ на няколко други недвижими имота в полза на ищцата и на нейната дъщеря. Първоинстанционният съд необосновано не отдал значение на горните обстоятелства и достигнал до неправилен извод за накръняване на запазената част на ищцата.

В съдебно заседание във въззивната инстанция жалбоподателката посочила още и, че първоинстанционният съд не изпълнил законоустановените изискванията за образуване на наследствена маса, не приложил правилата на чл.32 от ЗН и на чл.36 от ЗН за намаляване на завещанията и даренията. Така също не преценил и, че в действителност е сезиран с иск по чл.74 от ЗН, който, като предявен след изтичане на предвидения в законната разпоредба едногодишен срок, е преклудирал.

Въззивницата иска решението на районния съд да бъде отменено и предявеният срещу нея иск да се отхвърли, със съответното на този резултат разрешаване на въпроса за разноските на страните.

Жалбата е редовна, подадена е в срок и е допустима.

В писмен отговор и в съдебно заседание въззиваемата А. Б. И., чрез адвоката си, изразява становище за неоснователност на жалбата и настоява решението на районния съд да бъде потвърдено.

След като в съответствие с чл.269 от ГПК провери обжалваното решение служебно и по посоченото в жалбата, въззивният съд намира същото за валидно, допустимо и правилно по същество.

Производството е образувано по искова молба на А. Б. И. срещу Б. Р. Ж., в която ищцата е посочила, че с договор, сключен с нотариален акт №10/1986г., наследодателката й Н.А. И. дарила на сина си Р.Б.И. недвижим имот парцел XIV – 259 в кв.23 по регулационния план на с.К., с площ 500 кв.м., съставляващ поземлен имот с идентификатор 39459.502.380 с площ 500 кв.м. по действащата кадастрална карта на селото. Когато починала, наследодателката Н.А. И. не притежавала никакво движимо и недвижимо имущество. Така, извършеното по-рано от наследодателката дарение в

полза на Р.Б.И. накарнявало запазената част на ищцата от наследството. Надареният Р.Б.И. починал на ***г. и оставил единствен законен наследник ответницата Б. Р. Ж..

Въз основа на изложените обстоятелства ищцата иска извършеното с нотариален акт №10/1986г. дарение в полза на наследодателя на ответницата да бъде намалено до размера, необходим за възстановяване на запазената ѝ част от наследството на Н.А. И..

Ответницата Б. Р. Ж. възразила по предявения срещу нея иск – дареното на баща ѝ дворно място от 500 кв.м. съставлявало част от един по-голям имот на наследодателката; друга част от този имот наследодателката прехвърлила на ищцата. Така възникналата между тримата съсобственост била прекратена с договор за доброволна делба от 22.12.2008г. Защото наследодателят на ответницата придобил имота въз основа на договора за доброволна делба и, защото в този договор било уговорено, че всички отношения между съделителите са уредени, заявената с исковата молба претенция била неоснователна. Наред с това, с „прикрити“ договори за покупко-продажба /подробно описани/ наследодателката Н.А. И. прехвърлила всички имоти, които притежавала, на ищцата и на нейната дъщеря, което изключвало запазената част на ищцата от наследството да е накарнена поради извършеното от наследодателката дарение в полза на Р.Б.И..

Установено е по делото, че Н.А. И., б.ж. на гр.В., починала на ***г., е оставила законни наследници – дъщеря А. Б. И. и внучка Б. Р. Ж., дете на Р.Б.И., син на наследодателката, починал преди нея на ***г.

С договор, сключен на 28.07.1986г. с нотариален акт №10 т. II д. №365/1986г. на БРС, Н.А. И. дарила на сина си Р.Б.И. дворно място в с.К., съставляващо парцел XIV – 259 в кв.23 по плана на селото, с площ 500 кв.м.

С договор, сключен на 16.07.1993г. с нотариален акт №65 т. V д. №1139/1993г. на БРС, Н.А. И. и Б.И.И. прехвърлили на А. Б. И. дворно място от 500 кв.м., урегулирано в парцел XV – 258 в кв.23 по регулационния план на с.К., при съседи Р.Б.И. и улица, в който собствениците участват с 470 кв.м., ведно с една къща за живеене, срещу което приобретателката поела задължението за издръжка и гледане на прехвърлителите.

На 22.12.2008г. Н.А. И., А. Б. И. и Р.Б.И. сключили договор за доброволна делба на дворно място с площ 1 773 кв.м., съставляващо поземлен имот с идентификатор 39459.502.72 по кадастралната карта на с.К.. Съгласно договора всеки от съделителите получил в дял отделен поземлен имот, образуван от разделянето на делбения с идентификатор 39459.502.72, в частност Р.Б.И. получил поземлен имот с идентификатор 39459.502.380 с площ от 500 кв.м.

Страните не спорят, че заснетият в кадастралната карта поземлен имот с идентификатор 39459.502.380 е идентичен на имота, съставляващ парцел XIV – 259 в кв.23 по регулационния план на с.К., с който Р.Б.И. бил надарен от Н.А. И. с договора, сключен с нотариален акт №10 т. II д. №365/1986г. на БРС.

С два договора от 19.06.2015г. и с два договора от 19.01.2022г. Н.А. И. продала на А. Б. И. и на Д.К. С. съответно един и три недвижими имота, подробно описани в представените по делото нотариални актове /л.40 – л.47/ за посочените в тях цени.

Няма данни на датата, на която е починала, наследодателката Н.А. И. да е притежавала каквото и да било движимо или недвижимо имущество.

Предявеният от А. Б. И. иск е по чл.30 ал.1 от ЗН - за възстановяване на запазената част на ищцата от наследството на Н. /Н./ А. И. чрез намаляване на извършеното от наследодателката в полза на прекия наследодател на ответницата дарение на недвижим имот, сключено с договор по нотариален акт №10 т.П д. №365/1986г. на БРС.

Възражението на ответницата, че в действителност искът е по чл.74 от ЗН и е предявен след изтичане на законоустановения срок за това, е от значение за допустимостта на обжалваното решение. Тъй като за допустимостта на обжалваното решение въззивният съд следи служебно, макар възражението да е въведено след образуване на въззивното производство, необходимо е да се отбележи, че същото е неоснователно. То е почерпено от факта на сключване на горепосочения договор за доброволна делба от 22.12.2008г., в който ищцата и прекият наследодател на ответницата са участвали като съделители. Но ищцата не оспорва делбата поради грешка, която я уврежда с повече от допустимото по чл.74 ал.1 от ЗН и изобщо няма значение дали и при какви условия тя би могла да извърши такова оспорване. Ищцата търси защита на правото си на запазена част от наследството на Н.А. И., което свое право тя счита за накърнено, поради извършеното от наследодателката дарение в полза на наследодателя на ответницата. С оглед изложените в исковата молба обстоятелства и заявления въз основа на тях петитум, предявеният иск е по чл.30 ал.1 от ЗН.

Ищцата А. Б. И. е наследник с право на запазена част от наследството на Н.А. И.. Наследодателката е оставила само двамата си низходящи – дъщеря и низходящата на сина си, и в съответствие с чл.29 ал.1 от ЗН запазената част на ищцата е 1/3 от имуществото на наследодателката.

Преценката дали наследникът може да получи запазената си част се извършва при образуване в съответствие с чл.31 от ЗН на наследствена маса - от всички имоти, които са принадлежали на наследодателя в момента на смъртта му, като се извадят задълженията и увеличението на наследството по чл.12 ал.2 от ЗН и се прибавят даренията. Надареният ответник, срещу когото наследникът със запазена част упражнява правото си по чл.30 ал.1 от ЗН, има интерес да установи, че към момента на смъртта си наследодателят е имал достатъчно имоти, от които наследникът може да получи запазената си част или, че наследодателят е извършил и следващи дарения, от които при спазване на предвидената в чл.33 от ЗН обратна поредност може да се възстанови запазената част на наследника.

В настоящия случай към момента на смъртта си наследодателката не е притежавала имущество. Друго не е доказано, а и не е твърдяно от ответницата. Същата се е позовавала единствено на извършените от наследодателката няколко отчуждавания на недвижими имоти в полза на ищцата и на нейната дъщеря /не е спорно/, но всички те са извършени приживе и към момента на смъртта си наследодателката не е притежавала съответните така отчуждени имоти. Всички отчуждавания са възмездни, срещу задължение за издръжка и гледане и по покупко-продажба. Посоченото в отговора на исковата молба, че договорите за покупко-продажба били „прикрити“ е непрецизно и очевидно се има предвид, че същите договори са привидни. Но ответницата не е доказала договорите за покупко-продажба да са абсолютно симулативно сключени /и поради това непораждащи действие/ или относително симулативното им сключване за прикриване на действително сключени други договори /дарения/.

Следователно в първоинстанционното решение правилно е прието, както и по този въпрос във въззивната жалба не е посочено нищо, че, при откриването му, в наследството на Н.А. И. не е имало имущества /активи/ и единственият безвъзмезден акт на разпореждане, извършен от наследодателката, е този по договора за дарение в полза на прекия наследодател на ответницата.

Така, поради извършеното в полза на наследодателя на ответницата дарение, ищцата не може да получи запазената си част от наследството на Н.А. И. и са налице условията за нейното възстановяване чрез намаляване на дарението с 1/3.

Не следва друго от факта на сключения между наследодателката, ищцата и прекия наследодател на ответницата договор за доброволна делба от 22.12.2008г. Напълно лишено от основание е посоченото в жалбата, че със сключването на този „последващ“ договор отпадал ефектът на вече породилите правно действие - договор за дарение на имот в полза на наследодателя на ответницата и договор за прехвърляне на имот срещу издръжка и гледане в полза на ищцата. Ненамиращ опора в разпоредбата на чл.30 ал.1 от ЗН е и доводът, че преценката за накърняване на запазената част на ищцата трябвало да се направи при съотнасяне на получения по доброволната делба от ищцата дял /най-голям/ към целия сложен на делба имот. Както вече се посочи по-горе, накърнението се преценява спрямо наличното към смъртта на наследодателя негово имущество, а не към имущество, което наследодателят е имал, но е разпоредил възмездно и не притежава в момента на смъртта си. И на последно място, договорът за дарение в полза на наследодателя на ответницата, а така също и договорът за прехвърляне срещу издръжка и гледане в полза на ищцата, имат за предмет съответни дворищно регулационни парцели – съставляващи реални, самостоятелни обекти на правото на собственост, а не идеални части от един по-голям имот /за който с дворищно регулационния план са били отредени няколко парцела/. Това има значение за предмета и правния ефект на договора за доброволна делба, но е извън настоящия

спор. Той не е вещен за правото на собственост върху поземлен имот с идентификатор 39459.502.380 и е ирелевантно на кое основание /дарението, доброволната делба/ наследодателят на ответницата е придобил това право.

Спорът е за защита правото на ищцата да получи запазената си част от наследството на Н.А. И.. Релевантно за този спор е има ли в наследството имущество, от което ищцата да получи запазената си част, извършила ли е наследодателката дарение в полза на наследодателя на ответницата, извършила ли е и други актове на безвъзмездно разпореждане със свое имущество. С оглед дадените по-горе отговори на тези въпроси, следва извод, че правото на запазена част на ищцата е накърнено поради извършеното от наследодателката в полза на прекия наследодател на ответницата дарение с договор, сключен на 28.07.1986г. с нотариален акт №10 т. II д. №365/1986г. на БРС. Налице е основание за намаляване на така извършеното дарение с 1/3, необходима за възстановяване на запазената част на ищцата и за възстановяване запазената част на ищцата от наследството с 1/3 идеална част от имота, предмет на дарението.

Така постановеното от първоинстанционния съд решение по предявения иск е правилно, съответно на което решението е правилно и в частта за разноските, присъдени в полза на ищцата и в тежест на ответницата. Следователно обжалваното решение трябва да се потвърди.

С оглед този резултат, въззивницата Б. Р. Ж. следва да бъде осъдена да заплати на въззиваемата А. Б. И. платеното от последната адвокатско възнаграждение за настоящата инстанция в размер на 600 лева.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №112/11.10.2023г. по гр.д.№217/2023г. на Балчишкия районен съд, с което по предявения от А. Б. И. срещу Б. Р. Ж. иск на осн.чл.30 ал.1 от ЗН е намалено дарението, извършено на 28.07.1986г. по нотариален акт №10 т. II д. №365/1986г., с което Н.А. И., поч. на ***год. дарила на наследодателя на ответницата Р.Б.И., поч. на ***г., дворно място в с.К. с площ от 500 кв.м., съставляващо парцел XIV – 259 в кв.23 по регулационния план на селото, сега поземлен имот с идентификатор 39459.502.380 по кадастралната карта – с 1/3, необходима за възстановяване на запазената част на А. Б. И. от наследството на Н.А. И., като е възстановена запазената част на А. Б. И. от наследството на Н.А. И. – с 1/3 идеална част от недвижим имот дворно място в с.К. с площ от 500 кв.м., съставляващо парцел XIV – 259 в кв.23 по регулационния план на селото, сега поземлен имот с идентификатор 39459.502.380 по кадастралната карта на селото и ответницата е

осъдена да заплати разноските за водене на делото на ищцата.

ОСЪЖДА Б. Р. Ж. с ЕГН ***** от гр.А., ул.“****“ №10, да заплати на А. Б. И. с ЕГН ***** от гр.В., сумата 600 лева – платено за въззивната инстанция адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване при условията на чл.280 ал.1 и 2 от ГПК пред ВКС в месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____